

Rhododendron wiltonii

Rhododendron wiltonii Hemsl. & Wils. 1910

alasuku *Hymenanthes*
sektio *Ponticum*
alasektio *Taliensia*



R. wiltonii (© [K. Theqvist](#))

Ainavihanta 1-4,5 metriä korkea pystykasvuinen pensas. Runko vaalean tai tummanruskea, karkea.

Lehdet 5-12 cm x 1,5-4 cm:n pituiset, soikeat, säilyvät pensaassa 2-3 vuotta. Lehtien yläpinnalla voimakkaasti sisään painuneet lehtisuonet, yläpinta tummanvihreä ja kiiltävä. Lehtien alapinnalla melko tiheää harmaan ruskeaa tai ruosteen punaista nukkaa, josta koholla olevat lehtisuonet erottuvat.

Kukat kellomaiset, valkoiset tai vaaleanpunaiset. Teriö on 2,5-3 cm pituinen ja halkaisijaltaan 3-4 cm, nukkainen kukkaperä on lyhyt ja kukinto avoin. Kukan nielu punertava ja terälehtien tyvellä punainen laikku. Kukka ei tuoksu. Heteitä 10, emi ja heteet saman pituisia. Kukinta ennen tai yhtä aikaa lehtien puhkeamisen kanssa, 8-10 kukkaa /kukinto. Luontaisilla kasvupaikoillaan *R. wiltonii* kukkii kesäkuussa.

Kotimaa: Kiina, Sichuanin maakunnan länsi- ja lounaisosat, 2200-3100 mmpy vuorten pohjoisrinteillä metsissä ja louhikoissa, harvinainen.

Kestävyys: Englanti H5 (kestävä kaikkialla Englannissa + Skandinavian eteläosissa) Ruotsi II, USA: (RHS) -20°C, Saksa Winterhart, Suomi Ia ?

Lajin esitteli E. Wilson v. 1904 ja nimesivät E. Wilson ja W. Hemsley Britannian Ichangissa vaikuttaneen konsulin Sir E.C.C. Wiltonin kunniaksi. Suurelta osin hänen ansiostaan E. Wilson pystyi tekemään laajoja kasvienkeräysmatkojaan 1900-luvun alun Kiinan levottomissa oloissa.

Ernest Wilson löysi tämän erittäin kauniin alppiruusun ensimmäisen kerran kerätessään siemeniä Veitchin taimiston laskuun ja myöhemminkin tehdessään tutkimusmatkoja Arnold arboretumin toimesta vuosina 1908 ja 1910. Hän kirjoitti lajin esiintymistä Washanin ja Mupinin alueilla, joissa se kasvoi harvassa metsässä 4,5 metrisinä pensaina. Fang Wenpein (”Sichuan Rhododendrons of China”) mukaan *R. wiltonii* kasvaa luontaisena kymmenellä alueella jotka ovat 1. Leibo, 2. Pingshan, 3. Ebian, 4. Shimian, 5. Emei, 6. Hongya, 7. Kanding, 8. Tianquan, 9. Baoxing ja 10. Guanghan. (kts. kartta).

R. wiltonii on mielestäni yksi *Taliensia*-alasektion hienoimmista kasveista. Sen yläpinnaltaan kiiltävät lähes sinivihreät lehdet merkillisine sisään painuneine suonikuvioineen muistuttavat joidenkin arahkojen kiinalaisten heisien lehtiä, mutta ovat huomattavasti pienemmät. Lajin kerrotaan olevan melko luotettava kukkija,

poikkeuksellinen ominaisuus *Taliensia*-alasektion kasveissa, joista useimmat ovat suorastaan kuuluisia siitä, että ensimmäistä kukkaa saa odottaa jopa 30 vuotta!

Kukinnan runsaus on Ruotsin oloissa epäsäännöllistä, mutta suotuisan kesän jälkeen kasvi voi peittyä kukkarunsauteen joka ei jää jälkeen parhaiden puutarhalajikkeiden kukinnasta. Seuraavan kesän kukintaa on vaikea ennustaa nupuista, kukkanuput eivät erotu kasvusilmuista läheskään niin selkeästi kuin monilla muilla alppirusulajeilla ja lajikkeilla (S.G.Alkstrand; Rhododendronbladet 3/97).

Lajin talvenkestävyys tuntuisi olevan riittävä ainakin Tanskassa ja Ruotsin edullisimmilla alueilla. Ruotsissa se on kestänyt 80-luvun kovat talvet (-27°C) vain vähäisin vaurioin Ruotsin II-vyöhykkeellä. Lajin koristearvoa vähentää sen alttius lehtien kärkien ruskettumiselle. Tämä ei kuitenkaan johdu talvivaurioista, vaan on todennäköisesti seurausta liian alhaisesta ilmankosteudesta kesällä lehtien arassa kasvuvaiheessa.

Tälle hienohelmalle olisikin löydettävä puutarhassa kasvupaikka, jossa ilmankosteus säilyy kesälläkin, joko suuremman vesistön tai keinotekoisien lammen tai puron rannalta. Tanskassa *R. wiltoniin* mainitaan viihtyvän jopa avoimella ja tuulisellakin paikalla (Tue Jörgensen), mutta meidän oloissamme lienee parasta varata tälle kauniille kiinattarelle puolivarjoinen ja tuulensuojainen kasvupaikka.

Täydessä varjossa kasvi ei kuitenkaan menesty, varjoon jääneet oksat kuivuvat ja pensaasta tulee harva. Olen kasvattanut lajia siemenestä ja toistaiseksi se on pärjännyt lumisuojan turvin maamme lounaisrannikolla. Lopullisesti talvenkestävyyden voi toki arvioida vasta kun taimet ovat kasvaneet niin suuriksi, että ne joutuvat kestämaan myös keskitalven pakkaset ilman lumen tarjoamaa suojaa.